

5.2 Neveikiamųjų dalyvių laikai, daryba

Praėjusioje pamokoje sužinojote, kad veikiamieji dalyviai turi 4 laikus. Įsiminkite, kad neveikiamieji dalyviai turi 3 laikus: esamąjį, būtajį ir būsimąjį.

Neveikiamųjų dalyvių daryba

1. **Esamojo laiko** neveikiamieji dalyviai daromi iš veiksmažodžių esamojo laiko trečiojo asmens su priesaga **-m-**: *esamas, esama; beriamas, beriamą; brėžiamas, brėžiama; mylimas, mylima*.
2. **Būtojo laiko** neveikiamieji dalyviai daromi iš bendraties kamieno su priesaga **-t-**: *būtas, būta; bertas, berta; brėžtas, brėžta; mylėtas, mylėta*.
3. **Būsimojo laiko** neveikiamieji dalyviai daromi iš veiksmažodžių būsimojo laiko antrojo asmens su priesaga **-m-**: *būsimas, būsima*.

1. Iš veiksmažodžių padarykite neveikiamuosius vyriškosios ir moteriškosios giminės esamojo ir būtojo laiko dalyvius.

1. Kirpti – kerpamas, kerpama; kirptas, kirpta.
2. Lankstyti – _____
3. Pilti – _____
4. Plauti – _____
5. Nešti – _____
6. Laistyti – _____
7. Keisti – _____
8. Statyti – _____
9. Augti – _____
10. Atidaryti – _____

5.2 Neveikiamųjų dalyvių laikai, daryba

4. Perskaitykite trumpą pasaką. Išrašykite neveikiamosios rūšies dalyvius, šalia nurodykite jų laiką.

Šuns laiškas

Vieną dieną šuo nusprendė parašyti Dievui laišką, kad palengvintų jo dalią, nes maistas prastas ir gyvenimas blogas. Šuo parašyto laiško pats negalėjo nunešti, nes buvo pririštas, tad paprašė katino, kad tas nuneštų Dievui. Prižadėjo katinas, kad laiškas bus nuneštas, grįžo namo. Tačiau laiškas buvo užmirštas ir užkištas į kertę. Po kelių dienų prisiminęs pasižiūri – ogi laiškas sukapotas pelių. Paklaustas šuns ar nunešė laišką, katinas pasakė tiesą, kas nutiko. Šuo perpykęs šoko ir vos neperplėšė katino, tas vos spėjo pabėgti. Nuo to laiko katinas yra šuns nekenčiamas ir vis vejamas. O katinas vis peles gaudo.

Edita Korzonaitė „Kadaise ir akmenys augo. Lietuvių etnologinės sakmės“

5. Suskliaustus veiksmažodžius pakeiskite to paties laiko, reikiamo linksnio, skaičiaus ir giminės neveikiamaisiais dalyviais.

1. Ilgą laiką didžiausiu Lietuvos akmeniu buvo (laiko) _____ netoli Anykščių esantis Puntuko akmuo.
2. Namuose gyvena (myli) _____ šuniukas Bartas.
3. Sūnui labai patiko (skaitė) _____ knyga apie piratus.
4. (Nuskynė) _____ obuolys yra daug skanesnis.
5. Per lietu (dažo) _____ tvora visiškai nedžiūsta.
6. Mokiniai be galo apsidžiaugė, kad sudėtingas uždavinys buvo (išsprendė) _____.